

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ • ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ • ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

αγωγής υγείας

ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

αγωγής υγείας

ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Συγγραφή:

Δρ Σούλα Ιωάννου, Σύνδεσμος ΕΔΕ Αγωγής Υγείας
Φιλιά Σάββα, Σύμβουλος Αγωγής Υγείας Δημοτικής, Λειτουργός Ανάπτυξης και Εφαρμογής ΑΠΑΥ ΠΙ

Εποπτεία:

Δρ Σούλα Ιωάννου, Σύνδεσμος ΕΔΕ Αγωγής Υγείας
Δρ Μάρθα Αποστολίδου, Επιστημονική Συνεργάτιδα

Ηλεκτρονικός σχεδιασμός και σελίδωση:

Θεόδωρος Κακουλλής, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Γλωσσική επιμέλεια:

Ευαγγελία Χαραλάμπους, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Συντονισμός έκδοσης:

Πέτρος Γεωργιάδης, Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Α΄ Έκδοση 2025

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ISBN: 978-9963-0-9227-7

Πίνακας

Περιεχομένων

1. Σε τι αποσκοπεί ο Οδηγός Εφαρμογής του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας;	4
2. Περιεχόμενο Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας:	
Πίνακας ανά θεματική ενότητα και υποενότητες	6
Συνοπτικοί Πίνακες Δεικτών Επιτυχίας ανά τάξη	7
Συνοπτικοί Πίνακες Δεικτών Επιτυχίας ανά ενότητα και τάξη	18
Πίνακες Κοινών Δεικτών Επιτυχίας για όλες τις τάξεις	27
3. Πώς προγραμματίζω την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας; Βασικές αρχές υλοποίησης του ΑΠΑΥ	30
4. Πού βρίσκω υλικό;	31
5. Παράδειγμα υλοποίησης Δεικτών από όλες τις ενότητες	33
6. Σχέδιο Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας: Ο δικός μου ρόλος	36
7. Χρήση εργαστηρίου	37
8. Πηγές	40

Σε τι αποσκοπεί
ο Οδηγός Εφαρμογής του / Αναλυτικού Προγράμματος

αγωγής υγείας;

Ο Οδηγός Εφαρμογής του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας (ΑΠΑΥ) έχει ως σκοπό να ενισχύσει τους/τις εκπαιδευτικούς να οργανώνουν και να υλοποιούν τις θεματικές ενότητες που αφορούν το ΑΠΑΥ. Ο συγκεκριμένος Οδηγός δεν αντικαθιστά το ΑΠΑΥ, αλλά επιχειρεί να διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό πλαίσιο για την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών στη διδασκαλία των θεμάτων της Αγωγής Υγείας σε όλες τις τάξεις και να τους/τις στηρίξει σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, αποσκοπεί στην:

- Καλλιέργεια ή και ενίσχυση ενός τρόπου σκέψης που να συνάδει με την Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας
- Παροχή οδηγιών σε επίπεδο προγραμματισμού, αναζήτησης και εύρεσης υλικού
- Ενημέρωση βασικών αρχών για εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας

1. Καλλιέργεια ή και ενίσχυση ενός τρόπου σκέψης που να συνάδει με την Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας

Σκοπός του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας είναι η προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών, αφενός με την ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων και αξιών, αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους. Ενθαρρύνει τα παιδιά, τους/τις εκπαιδευτικούς και κατ' επέκταση την ευρύτερη κοινότητα, στην οποία εδράζει η σχολική μονάδα, να δρουν συλλογικά ως προαγωγοί της υγείας, δίνοντας έμφαση στους παράγοντες που την επηρεάζουν καθοριστικά, και να προχωρούν σε περιβαλλοντικές αλλαγές. Ο ρόλος του ατόμου στη διασφάλιση της προσωπικής του υγείας δεν παραβλέπεται, αλλά τοποθετείται σε ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας:

- αντιμετωπίζει την υγεία ως ατομικό και κοινωνικό χέγγυο για το **ευ ζην** και όχι ως διαδικασία αποφυγής κάποιας ασθένειας.
- προνοεί για τη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος στο οποίο οι μαθητές/μαθήτριες δεν «διδάσκονται» απλά, αλλά έχουν ευκαιρίες να βιώνουν υγιεινές συμπεριφορές.
- συμβάλλει στην κριτική διερεύνηση της αλληλεξάρτησης ανάμεσα στην επιδιωκόμενη συμπεριφορά του ατόμου και το **οικονομικό, πολιτισμικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον** στο οποίο ζει.
- ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/μαθήτριες, τους/τις εκπαιδευτικούς και γενικότερα την κοινότητα να δρουν συλλογικά και να διεκδικούν/διαμορφώνουν περιβάλλοντα που προάγουν τις υγιεινές επιλογές/συνθήκες.
- προσεγγίζει ολιστικά και συστηματικά το θέμα της υγείας.

2. Παροχή οδηγιών σε επίπεδο προγραμματισμού, αναζήτησης και εύρεσης υλικού

Περιεχόμενο

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας περιλαμβάνει τέσσερις θεματικές ενότητες και υποενότητες, οι οποίες αφορούν σε όλες τις πτυχές της υγείας (σωματική, νοητική, συναισθηματική/ψυχική, κοινωνική), διασφαλίζοντας την ολιστική αντιμετώπιση της υγείας αλλά και την αλληλεπίδραση όλων των πτυχών. Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί φαίνονται συνοπτικά οι τέσσερις αυτές ενότητες:

Πίνακας 1. Οι τέσσερις θεματικές ενότητες και οι υποενότητες της Αγωγής Υγείας

1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού	2. Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιεινού τρόπου ζωής
1.1 Ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού	2.1 Υγιεινός τρόπος ζωής και συνθήκες ζωής
1.2 Συναισθηματική εκπαίδευση και αυτοεκτίμηση	2.2 Φαγητό και υγεία
1.3 Αξίες ζωής	2.3 Φυσική δραστηριότητα και υγεία
	2.4 Χρήση και κατάχρηση ουσιών
	2.5 Ασφάλεια

3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού	4. Δημιουργία ενεργού πολίτη
3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία	4.1 Αγωγή του καταναλωτή
3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και υγιών διαπροσωπικών σχέσεων	4.2 Οικονομική και επαγγελματική αγωγή
3.3 Αποδοχή και διαχείριση διαφορετικότητας και διαπολιτισμικότητας	4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Πηγή: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (2010). ΝΑΠ Αγωγής Υγείας

Η κάθε υποενότητα αναλύεται σε Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας ανά τάξη. Ο/Η εκπαιδευτικός αναμένεται να ανταποκριθεί σε όλους τους Δείκτες Επιτυχίας/Επάρκειας της τάξης στην οποία διδάσκει. Σημειώνεται ότι ο/η εκπαιδευτικός δεν αναμένεται να διδάσκει ξεχωριστά Δείκτες κάθε υποενότητας και με τη σειρά, αλλά έχει τη δυνατότητα να συνδυάζει θεματικές ενότητες και υποενότητες. Για παράδειγμα, μπορεί να υλοποιήσει ένα θέμα το οποίο προέκυψε από τα ενδιαφέροντα των παιδιών π.χ. διαφημίσεις και να εφαρμοστούν δραστηριότητες, οι οποίες ανταποκρίνονται σε Δείκτες που ανήκουν σε περισσότερες από μια θεματική ενότητα και υποενότητα.

Για διευκόλυνση των εκπαιδευτικών παρουσιάζεται το περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος στους πιο κάτω συνοπτικούς πίνακες:

1. Δείκτες Επιτυχίας για κάθε τάξη. Βλέπε επίσης αναλυτικά τους Δείκτες Επιτυχίας, Δείκτες Επάρκειας και εισηγήσεις για δραστηριότητες στην ιστοσελίδα της Αγωγής Υγείας <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/agogi-ygeias/analytiko-programma>.
2. Δείκτες Επιτυχίας ανά τάξη και θεματική ενότητα/υποενότητα για όλες τις τάξεις.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΑΞΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ 1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	1.1.1 Να περιγράφουν τον εαυτό τους με θετικό τρόπο (χαρακτηριστικά, συνήθειες κ.ά.). 1.1.2 Να περιγράφουν τον θαυμαστό τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το ανθρώπινο σώμα. 1.2.1 Να περιγράφουν τα βασικά συναισθήματα (χαρά, λύπη, φόβος, θυμός). 1.2.2 Να εντοπίζουν πιθανά αίτια των βασικών συναισθημάτων. 1.3.1 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που προκαλούν συναισθήματα χαράς στο σπίτι, στην τάξη και στο σχολείο.	2.1.1 Να επεξηγούν την έννοια <i>υγεία</i> μέσα από παραδείγματα της καθημερινής ζωής. κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να παρουσιάζουν με εικαστικό τρόπο την έννοια της υγιεινής διατροφής. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. 2.4.1 Να περιγράφουν τρόπους ασφαλούς φύλαξης και χρήσης φαρμάκων και άλλων επικίνδυνων υλικών/ουσιών. 2.4.2 Να εξηγούν τρόπους προστασίας από φάρμακα και άλλα επικίνδυνα υλικά/ουσίες. κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.	3.1.1 Να εξηγούν τον « <i>Κανόνα των Εσωρούχων</i> ». 3.2.1 Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά μιας καλής φιλίας. 3.2.2 Να αναφέρουν παραδείγματα συμπεριφορών που προάγουν υγιείς σχέσεις στο σχολείο, στο σπίτι και στην κοινότητα. 3.2.3 Να εισηγούνται και να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν τη συνεργασία στο σχολείο και στο σπίτι. κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.	4.1.1 Να διερευνούν τα είδη καταστημάτων και τα προϊόντα που πωλούνται σε αυτά. 4.1.2 Να αποκτούν δεξιότητες σχετικά με την αγορά προϊόντων από το κυλικείο του σχολείου τους. 4.3.1 Να κατανοούν ότι έχουν δικαίωμα να ζουν, να παίζουν και να εκπαιδεύονται σε περιβάλλον το οποίο τους προσφέρει ασφάλεια και ποιότητα ζωής. 4.3.2 Να αναφέρουν παραδείγματα συμπεριφορών που δείχνουν σεβασμό στο σπίτι, στην τάξη και στην κοινότητα. κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΑΞΗ

B ΤΑΞΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΞΕΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ/ΑΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	1.3.1 Να περιγράφουν πράξεις αγάπης, υπευθυνότητας και τόλμης. 1.3.2 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πράξεις αγάπης, υπευθυνότητας και τόλμης.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. 2.3.1 Να επεξηγούν με τη χρήση παραδειγμάτων τι αποτελεί φυσική δραστηριότητα. 2.3.2 Να αναφέρουν τα οφέλη που προσφέρει η φυσική δραστηριότητα σε όλες τις πτυχές της υγείας (σωματική, συναισθηματική, κοινωνική). 2.3.3 Να υλοποιούν δράσεις που προάγουν τη φυσική δραστηριότητα στην καθημερινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	3.1.1 Να αναγνωρίζουν ότι η οικογένεια αποτελείται από άτομα που αγαπούν, νοιάζονται και φροντίζουν το ένα το άλλο. 3.1.2 Να εξηγούν τον «Κανόνα των Εσωρούχων». κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία. 3.3.1 Να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές (π.χ. φύλο, συνήθειες) μεταξύ των ανθρώπων σε διάφορα πλαίσια. 3.3.2 Να εξηγούν και να αναδεικνύουν εικαστικά την ομορφιά της διαφορετικότητας. 3.3.3 Να αναγνωρίζουν και να αποδομούν στερεότυπα που συναντώνται σε παραμύθια και ΜΜΕ.	4.2.1 Να περιγράφουν διάφορα επαγγέλματα και να αναφέρουν τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα ύπαρξής τους στη ζωή των ανθρώπων. κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

		<p>2.5.1 Να εντοπίζουν εστίες κινδύνου στο σπίτι και στο σχολείο.</p> <p>2.5.2 Να εισηγούνται και να υιοθετούν συμπεριφορές που προάγουν την ασφάλειά τους στο σχολείο και στο σπίτι.</p> <p>2.5.3 Να γνωρίζουν βασικές αρχές και σήματα ασφαλούς διακίνησης πεζών και επιβατών.</p> <p>2.5.4 Να αναγνωρίζουν τη σημασία της αναζήτησης βοήθειας από ενήλικα σε περίπτωση που διακινούνται στον δρόμο.</p> <p>Κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής τους ζωής.</p>		
--	--	--	--	--

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΞΕΘΥΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ/ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	1.1.1 Να περιγράφουν σε συντομία τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ατόμου από τη βρεφική ηλικία μέχρι την ενηλικίωση. 1.1.2 Να αναφέρουν συμπεριφορές που προάγουν όλες τις διαστάσεις της ανάπτυξής τους στο σπίτι και στο σχολείο (σωματική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική). 1.2.1 Να συνδέουν συμπεριφορές με συναισθήματα. 1.2.2 Να εφαρμόζουν τεχνικές διαχείρισης του φόβου, του θυμού και της απώλειας.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να συνδέουν το φαγητό με την υγεία. 2.2.2 Να αναλύουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις διατροφικές συνήθειες ατόμων ή ομάδων. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.	3.1.1 Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της υγιούς οικογένειας. 3.1.2 Να αναφέρουν και να διερευνούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την οικογενειακή ζωή. 3.1.3 Να αποδομούν αρνητικές στερεοτυπικές αντιλήψεις σε σχέση με το φύλο. 3.1.4 Να εξηγήσουν ότι κανένας/καμία δεν έχει το δικαίωμα να τους κάνει να νιώθουν άσχημα (σωματικά, ψυχολογικά/συναισθηματικά). 3.2.1 Να περιγράφουν πώς μπορούν να επικοινωνούν σωστά, ώστε να επιλύουν διαφορές με φίλους/ες και οικογένεια. 3.2.2 Να εντοπίζουν παράγοντες καλής και κακής επικοινωνίας. 3.2.3 Να εξασκηθούν στη δεξιότητα της ενεργητικής ακρόασης. κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία. 3.3.1 Να περιγράφουν τις ομοιότητες/διαφορές μεταξύ των ατόμων σε διάφορα πλαίσια (π.χ. φύλο, εθνικότητα, θρησκεία, ηλικία). 3.3.2 Να προβαίνουν σε πράξεις σεβασμού της διαφορετικότητας.	4.1.1 Να περιγράφουν τη διαδικασία που μεσολαβεί από την παραγωγή των προϊόντων μέχρι την κατανάλωση. 4.1.2 Να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως καταναλωτές/τριες σε σχέση με το κυλικείο του σχολείου τους. 4.2.1 Να αναγνωρίζουν τον ρόλο των επαγγελματιών στην ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΑΞΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ 1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	<p>1.2.1 Να επεξηγούν τη σχέση συναισθήματος, συμπεριφοράς και συνθηκών ζωής.</p> <p>1.2.2 Να περιγράφουν τι είναι ενσυναίσθηση και τη σημασία της στη ζωή.</p> <p>1.2.3 Να ανακαλούν και να περιγράφουν κάποιες επιτυχίες που είχαν στη ζωή τους σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους.</p> <p>1.3.1 Να συνδέουν προσωπικές αξίες με σκέψεις, συναισθήματα και συμπεριφορές.</p> <p>1.3.2 Να διακρίνουν μορφές αγάπης, υπεύθυνης/ανεύθυνης συμπεριφοράς και τόλμης/δειλιάς με τη χρήση παραδειγμάτων.</p> <p>1.3.3 Να αναφέρουν πιθανές συνέπειες υπεύθυνων και ανεύθυνων συμπεριφορών.</p> <p>1.3.4 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που χαρακτηρίζονται από υπευθυνότητα στο σχολείο.</p> <p>1.3.5 Να εντοπίζουν παράγοντες που ενισχύουν την ειρήνη.</p>	<p>2.1.1 Να εξηγούν την έννοια <i>υγεία</i> και τις διάφορες πτυχές της.</p> <p>2.1.2 Να αναφέρουν συμπεριφορές που επηρεάζουν την υγεία.</p> <p>2.1.3 Να αναλύουν πώς οι συνθήκες διαβίωσης επηρεάζουν τις καθημερινές επιλογές ενός ατόμου σε σχέση με την υγεία.</p> <p>2.1.4 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πρακτικές που προάγουν την υγεία στην καθημερινότητά τους.</p> <p>κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους.</p> <p>2.3.1 Να εξηγούν την έννοια της φυσικής δραστηριότητας και να αναφέρουν τα οφέλη της στην υγεία (σωματική, ψυχική, κοινωνική κ.ά.).</p> <p>2.3.2 Να διερευνούν ευκαιρίες φυσικής δραστηριότητας που προσφέρονται σε παιδιά της ηλικίας τους από την κοινότητά τους.</p> <p>2.3.3 Να διερευνούν με ποιους τρόπους οι διάφοροι παράγοντες εμποδίζουν ή ενισχύουν τη φυσική δραστηριότητα.</p> <p>κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.</p>	<p>3.2.1 Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της εκφοβιστικής συμπεριφοράς.</p> <p>3.2.2 Να εξηγούν πώς να αντιδρούν ως θεατές/τριες σε ένα εκφοβιστικό περιστατικό.</p> <p>3.2.3 Να εισηγούνται λύσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εκφοβιστικής συμπεριφοράς στο σχολείο.</p> <p>κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.</p>	<p>4.3.1 Να συζητούν βασικά δικαιώματα των παιδιών στο σπίτι, στην τάξη, στο σχολείο και στην κοινότητα.</p> <p>4.3.2 Να αναφέρουν τρόπους με τους οποίους το κράτος συμβάλλει στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού με τη χρήση παραδειγμάτων.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

		<p>2.4.1 Να εξηγηθούν το πρόβλημα του παθητικού καπνίσματος.</p> <p>2.4.2 Να εισηγούνται τρόπους διεκδίκησης ενός υγιούς περιβάλλοντος απαλλαγμένου από καπνό.</p> <p>2.4.3 Να εισηγούνται εναλλακτικές φυσικές λύσεις για απλά καθημερινά προβλήματα υγείας.</p> <p>Κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>2.5.1 Να ταξινομούν τα διάφορα είδη ατυχημάτων.</p> <p>2.5.2 Να εντοπίζουν εστίες κινδύνου και να εισηγούνται τρόπους πρόληψης ατυχημάτων σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους.</p> <p>2.5.3 Να εξηγούν βασικούς κανόνες οδικής ασφάλειας πεζών και επιβατών.</p> <p>2.5.4 Να εφαρμόζουν στο άμεσο οδικό τους περιβάλλον συμπεριφορές ασφαλούς διακίνησης.</p> <p>Κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>		
--	--	---	--	--

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΑΞΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	1.1.1 Να αναλύουν τις πέντε διαστάσεις του εαυτού (σωματική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική). 1.1.2 Να περιγράφουν τις σωματικές, νοητικές, συναισθηματικές και κοινωνικές αλλαγές που συμβαίνουν σε κάθε στάδιο ανάπτυξης. 1.1.3 Να αναφέρουν τους προβληματισμούς τους για τις αλλαγές που συμβαίνουν στην εφηβεία.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να παρουσιάζουν τα οφέλη που προσφέρει το φαγητό στη ζωή. 2.2.2 Να αναλύουν την έννοια <i>υγιεινή διατροφή</i> μέσα από διαδικασίες προετοιμασίας υγιεινών φαγητών. 2.2.3 Να μαγειρεύουν φαγητά διαφόρων πολιτισμικών ομάδων αποδομώντας στερεότυπα σε σχέση με τα φαγητά. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.5.1 Να αναφέρουν κανόνες ορθής συμπεριφοράς κατά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικτυακών περιβαλλόντων. 2.5.2 Να εντοπίζουν ακατάλληλες συμπεριφορές με τη χρήση παραδειγμάτων επικοινωνίας σε διαδικτυακά περιβάλλοντα.	κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία. 3.3.1 Να αναφέρουν παράγοντες που ενισχύουν την υγιή συνύπαρξη/συμβίωση όλων των ατόμων και ομάδων στο σχολείο και στην κοινότητα. 3.3.2 Να εισηγούνται και να προβαίνουν σε πράξεις ή δράσεις που προάγουν την υγιή συνύπαρξη/συμβίωση των ατόμων στο σχολείο και στην κοινότητα. 3.3.3 Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων στον χώρο του σχολείου. 3.3.4 Να διακρίνουν τις αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από κάθε μορφή αποκλεισμού ή διάκρισης. 3.3.5 Να εντοπίζουν και να κρίνουν την ύπαρξη στερεοτύπων στο άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον τους.	κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

		<p>2.5.3 Να αναφέρουν τι είναι διαδικτυακή εκφοβιστική συμπεριφορά, τις συνέπειές της και να εισηγούνται τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.</p> <p>2.5.4 Να αναφέρουν τις συνέπειες των ψεύτικων προφίλ στο διαδίκτυο.</p> <p>2.5.5 Να αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και να εντοπίζουν τις προκλήσεις και τους πιθανούς κινδύνους που εμπεριέχουν τα ηλεκτρονικά/ διαδικτυακά παιχνίδια.</p> <p>2.5.6 Να αναφέρουν κριτήρια επιλογής ηλεκτρονικών/ διαδικτυακών παιχνιδιών.</p> <p>2.5.7 Να εισηγούνται τρόπους διαχείρισης και αντιμετώπισης πιθανών κινδύνων και προκλήσεων, που μπορεί να προκύψουν με την ενασχόλησή τους με ηλεκτρονικά/διαδικτυακά παιχνίδια.</p> <p>κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>		
--	--	--	--	--

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

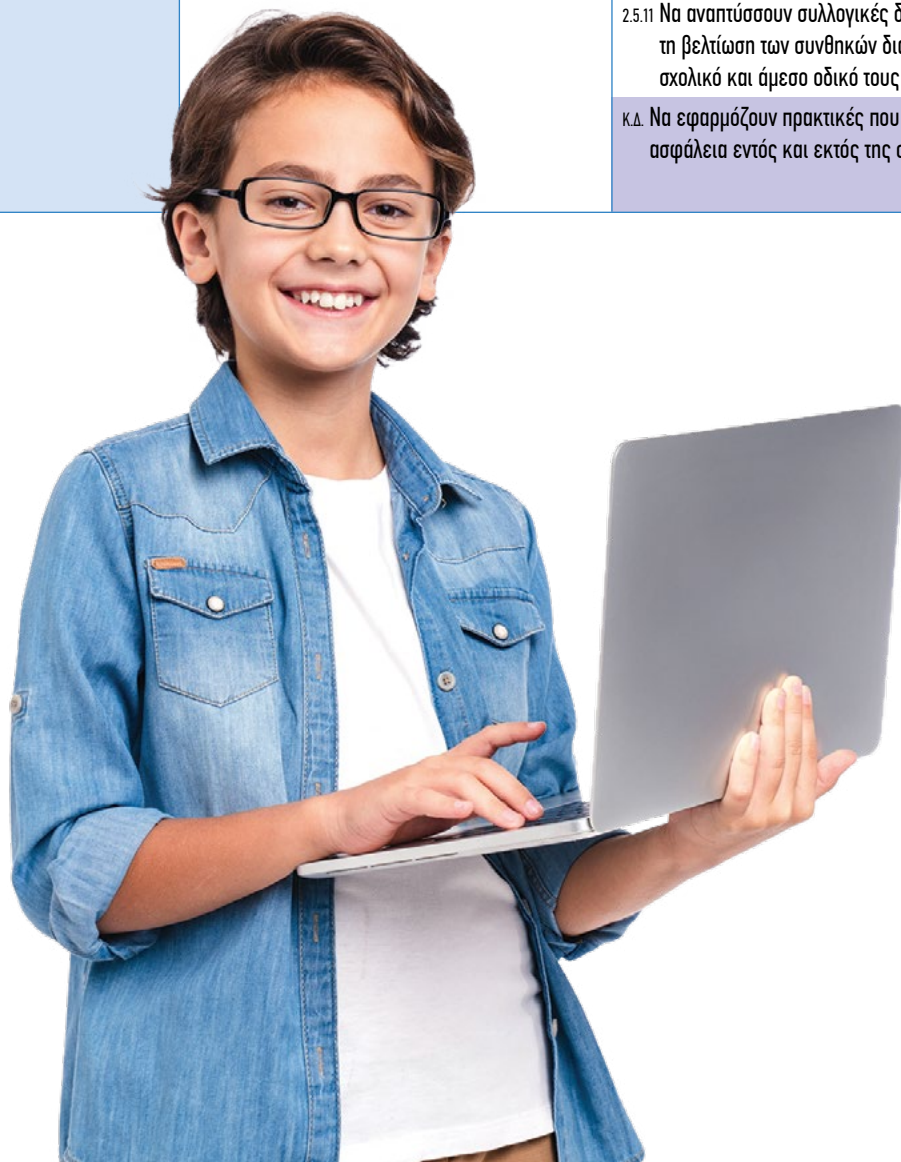
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ		2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		<p>Κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>2.2.1 Να εντοπίζουν εύκολους τρόπους με τους οποίους μπορούν να βελτιώνουν τις επιλογές τους σε σχέση με το φαγητό.</p> <p>2.2.2 Να παρασκευάζουν υγιεινά εδέσματα και να απολαμβάνουν την προετοιμασία και κατανάλωση φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή, σε χώρους αναψυχής και στην κοινότητά τους.</p> <p>Κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους.</p> <p>Κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.</p> <p>2.4.1 Να συζητούν τις κοινωνικές, ψυχικές και σωματικές επιπτώσεις του καπνίσματος και της κατανάλωσης αλκοόλ.</p> <p>2.4.2 Να εντοπίζουν παράγοντες κινδύνου και προστασίας των νέων σε σχέση με το κάπνισμα και την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών.</p> <p>2.4.3 Να αμφισβητούν λανθασμένες κοινωνικές αντιλήψεις σε σχέση με το κάπνισμα και την κατανάλωση αλκοόλ.</p>	<p>3.1.1 Να αναλύουν παράγοντες που επηρεάζουν την οικογενειακή ζωή.</p> <p>3.1.2 Να ορίζουν τη σεξουαλική ωρίμανση και τους τρόπους έκφρασης της σεξουαλικότητας.</p> <p>3.1.3 Να ορίζουν την έμμηνο ρύση και να διακρίνουν μύθους και πραγματικότητες που σχετίζονται με αυτή.</p> <p>3.1.4 Να διακρίνουν μορφές βίας (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική) εντός της οικογένειας αλλά και ευρύτερα.</p> <p>3.2.1 Να αναλύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εδραίωση μιας υγιούς φιλικής σχέσης.</p> <p>3.2.2 Να αναλύουν κριτικά την επιρροή των φίλων στις καθημερινές τους επιλογές.</p> <p>Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.</p>	<p>4.1.1 Να ανακαλύπτουν τεχνικές που χρησιμοποιούνται στις διαφημίσεις προϊόντων.</p> <p>4.1.2 Να επεξεργάζονται κριτικά τις επιρροές που δέχονται, στη διαδικασία επιλογής προϊόντων και υπηρεσιών.</p> <p>4.1.3 Να αναφέρουν τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές/καταναλώτριες.</p> <p>4.2.1 Να συσχετίζουν προσωπικά ενδιαφέροντα και ικανότητες με την επιλογή επαγγέλματος.</p> <p>4.2.2 Να εντοπίζουν κοινωνικά στερεότυπα σχετικά με τα επαγγέλματα (π.χ. στερεότυπα για το φύλο, την κοινωνική τάξη, την καταγωγή ενός ατόμου που τυχόν θα ασκήσει ένα επάγγελμα).</p> <p>4.2.3 Να αναλύουν κριτικά τις έννοιες <i>αποταμίευση</i> και <i>σπατάλη</i>.</p> <p>4.3.1 Να εξηγούν την ανάγκη ύπαρξης κανονισμών και νόμων σε διάφορα πλαίσια τάξης, σχολείου και κοινότητας.</p> <p>4.3.2 Να περιγράφουν τα δικαιώματα του παιδιού, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού.</p> <p>4.3.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στο σχολείο και την κοινότητα.</p>

		<p>2.4.4 Να εισηγούνται τρόπους διεκδίκησης ενός υγιούς περιβάλλοντος, απαλλαγμένου από καπνό και μέτρα προστασίας από κινδύνους που προκύπτουν από την κατανάλωση αλκοόλ.</p> <p>Κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>2.5.1 Να εντοπίζουν μέσα από πηγές/πληροφορίες στο διαδίκτυο πιθανή παραπληροφόρηση ή αληθή και πραγματικά γεγονότα.</p> <p>2.5.2 Να εισηγούνται τρόπους προστασίας από πιθανή έκθεσή τους σε ακατάλληλο ή και παράνομο περιεχόμενο, σε ανεπιθύμητες διαφημίσεις και σε μηνύματα σε διαδικτυακές σελίδες.</p> <p>2.5.3 Να συζητούν τον κώδικα δεοντολογίας για τη δημιουργία θετικού ψηφιακού περιεχομένου και αναρτήσεων στο διαδίκτυο.</p> <p>2.5.4 Να αναφέρουν κινδύνους στο διαδίκτυο σε σχέση με τα προσωπικά τους δεδομένα.</p> <p>2.5.5 Να εισηγούνται μέτρα ασφάλειας και προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>2.5.6 Να εντοπίζουν κινδύνους που σχετίζονται με την υπερβολική έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία, τις χημικές ουσίες και τη σκόνη στο άμεσό τους περιβάλλον.</p> <p>2.5.7 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πρακτικές πρόληψης των συνεπειών της υπερβολικής έκθεσης στην ηλιακή ακτινοβολία, στις χημικές ουσίες και στη σκόνη.</p> <p>2.5.8 Να συζητούν κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες που σχετίζονται με ριψοκίνδυνες συμπεριφορές.</p>		<p>Κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>
--	--	--	--	--

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

		<p>2.5.9 Να εξηγούν και να εφαρμόζουν βασικές αρχές ασφαλούς διακίνησης πεζών και επιβατών σε μετακινήσεις που γίνονται στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.</p> <p>2.5.10 Να αναφέρουν τις βασικές αρχές ασφαλούς διακίνησης με ποδήλατο, πατίνια, σκούτερ, skateboard.</p> <p>2.5.11 Να αναπτύσσουν συλλογικές δράσεις με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διακίνησης στο σχολικό και άμεσο οδικό τους περιβάλλον.</p> <p>κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>		
--	--	---	--	--

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ					
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ	1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ	1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ 1.3 ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ	1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ	
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	<p>1.1.1 Να περιγράφουν τον εαυτό τους με θετικό τρόπο (χαρismaticά, συνήθειες κ.ά.).</p> <p>1.1.2 Να περιγράφουν τον θαυμαστό τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το ανθρώπινο σώμα.</p> <p>1.2.1 Να περιγράφουν τα βασικά συναισθήματα (χαρά, λύπη, φόβος, θυμός).</p> <p>1.2.2 Να εντοπίζουν πιθανά αίτια των βασικών συναισθημάτων.</p> <p>1.2.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που προκαλούν συναισθήματα χαράς στο σπίτι, στην τάξη και στο σχολείο.</p>	<p>1.3.1 Να περιγράφουν πράξεις αγάπης, υπευθυνότητας και τόλμης.</p> <p>1.3.2 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πράξεις αγάπης, υπευθυνότητας και τόλμης.</p>	<p>1.1.1 Να περιγράφουν τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ατόμου από τη βρεφική ηλικία μέχρι την ενηλικίωση.</p> <p>1.1.2 Να αναφέρουν συμπεριφορές που προάγουν όλες τις διαστάσεις της ανάπτυξής τους στο σπίτι και στο σχολείο (σωματική, νοτική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική).</p> <p>1.2.1 Να συνδέουν συμπεριφορές με συναισθήματα.</p> <p>1.2.2 Να εφαρμόζουν τεχνικές διαχείρισης του φόβου, του θυμού και της απώλειας.</p>	<p>1.2.1 Να επεξηγούν τη σχέση συναισθήματος, συμπεριφοράς και συνθηκών ζωής.</p> <p>1.2.2 Να περιγράφουν τι είναι ενσυναίσθηση και τη σημασία της στη ζωή.</p> <p>1.2.3 Να ανακαλούν και να περιγράφουν κάποιες επιτυχίες που είχαν στη ζωή τους σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους.</p> <p>1.3.1 Να συνδέουν προσωπικές αξίες με σκέψεις, συναισθήματα και συμπεριφορές.</p> <p>1.3.2 Να διακρίνουν μορφές αγάπης, υπεύθυνης/ανεύθυνης συμπεριφοράς και τόλμης/δειλίας με τη χρήση παραδειγμάτων.</p> <p>1.3.3 Να αναφέρουν πιθανές συνέπειες υπεύθυνων και ανεύθυνων συμπεριφορών.</p> <p>1.3.4 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που χαρακτηρίζονται από υπευθυνότητα στο σχολείο.</p> <p>1.3.5 Να εντοπίζουν παράγοντες που ενισχύουν την ειρήνη.</p>	<p>1.1.1 Να αναλύουν τις πέντε διαστάσεις του εαυτού (σωματική, νοτική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική).</p> <p>1.1.2 Να περιγράφουν τις σωματικές, νοτικές, συναισθηματικές και κοινωνικές αλλαγές που συμβαίνουν σε κάθε στάδιο ανάπτυξης.</p> <p>1.1.3 Να αναφέρουν τους προβληματισμούς τους για τις αλλαγές που συμβαίνουν στην εφηβεία.</p>	

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ					
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	2.1.1 Να επεξηγούν την έννοια <i>υγεία</i> μέσα από παραδείγματα της καθημερινής ζωής. κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να παρουσιάζουν με εικαστικό τρόπο την έννοια της <i>υγιεινής διατροφής</i> . κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. 2.4.1 Να περιγράφουν τρόπους ασφαλούς φύλαξης και χρήσης φαρμάκων και άλλων επικίνδυνων υλικών/ουσιών.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. 2.3.1 Να επεξηγούν με τη χρήση παραδειγμάτων τι αποτελεί φυσική δραστηριότητα. 2.3.2 Να αναφέρουν τα οφέλη που προσφέρει η φυσική δραστηριότητα σε όλες τις πτυχές της υγείας (σωματική, συναισθηματική, κοινωνική). 2.3.3 Να υλοποιούν δράσεις που προάγουν τη φυσική δραστηριότητα στην καθημερινότητά τους.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να συνδέουν το φαγητό με την υγεία. 2.2.2 Να αναλύουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις διατροφικές συνήθειες ατόμων ή ομάδων. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα. κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιητικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	2.1.1 Να εξηγούν την έννοια <i>υγεία</i> και τις διάφορες πτυχές της. 2.1.2 Να αναφέρουν συμπεριφορές που επηρεάζουν την υγεία (σωματική, κοινωνική και ψυχική). 2.1.3 Να αναλύουν πώς οι συνθήκες διαβίωσης επηρεάζουν τις καθημερινές επιλογές ενός ατόμου σε σχέση με την υγεία. 2.1.4 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πρακτικές που προάγουν την υγεία στην καθημερινότητά τους. κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους.	κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να παρουσιάζουν μέσα από προσωπικές εμπειρίες τα οφέλη που προσφέρει το φαγητό σε όλες τις πτυχές της υγείας. 2.2.2 Να αναλύουν την έννοια <i>υγιεινής διατροφής</i> μέσα από διαδικασίες προετοιμασίας υγιεινών φαγητών. 2.2.3 Να μαγειρεύουν φαγητά διάφορων πολιτισμικών ομάδων αποδομώντας στερεότυπα σε σχέση με τα φαγητά. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.	2.1.1 Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους. 2.2.1 Να εντοπίζουν εύκολους τρόπους με τους οποίους μπορούν να βελτιώνουν τις επιλογές τους σε σχέση με το φαγητό. 2.2.2 Να παρασκευάζουν υγιεινά εδέσματα και να απολαμβάνουν την προετοιμασία και κατανάλωση φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή, σε χώρους αναψυχής και στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους. κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	2.4.2 Να εξηγούν τρόπους προστασίας από φάρμακα και άλλα επικίνδυνα υλικά/ουσίες.	κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.	κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.	2.3.1 Να εξηγούν την έννοια της φυσικής δραστηριότητας και να αναφέρουν τα οφέλη της σε όλες τις πτυχές της υγείας (σωματική, ψυχική, κοινωνική).	κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	2.4.1 Να συζητούν τις κοινωνικές, ψυχικές και σωματικές επιπτώσεις του καπνίσματος και της κατανάλωσης αλκοόλ.
	κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.		2.3.2 Να διερευνούν ευκαιρίες φυσικής δραστηριότητας που προσφέρονται σε παιδιά της ηλικίας τους από την κοινότητά τους.	2.5.1 Να αναφέρουν κανόνες ορθής συμπεριφοράς κατά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικτυακών περιβαλλόντων.	2.4.2 Να εντοπίζουν παράγοντες κινδύνου και προστασίας των νέων σε σχέση με το κάπνισμα και την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών.
	κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.	2.5.1 Να εντοπίζουν εστίες κινδύνου στο σπίτι και στο σχολείο.		2.3.3 Να διερευνούν με ποιους τρόπους οι διάφοροι παράγοντες εμποδίζουν ή ενισχύουν τη φυσική δραστηριότητα.	2.5.2 Να εντοπίζουν ακατάλληλες συμπεριφορές με τη χρήση παραδειγμάτων επικινδυνίας σε διαδικτυακά περιβάλλοντα.	2.4.3 Να αμφισβητούν λανθασμένες κοινωνικές αντιλήψεις σε σχέση με το κάπνισμα και την κατανάλωση αλκοόλ.
		2.5.2 Να εισηγούνται και να υιοθετούν συμπεριφορές που προάγουν την ασφάλειά τους στο σχολείο και στο σπίτι.		κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.	2.5.3 Να αναφέρουν τι είναι διαδικτυακή εκφοβιστική συμπεριφορά, τις συνέπειές της και να εισηγούνται τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.	2.4.4 Να εισηγούνται τρόπους διεκδίκησης ενός υγιούς περιβάλλοντος, απαλλαγμένου από καπνό και μέτρα προστασίας από κινδύνους που προκύπτουν από την κατανάλωση αλκοόλ.
	2.5.3 Να γνωρίζουν βασικές αρχές και σήματα ασφαλούς διακίνησης πεζών και επιβατών.		2.4.1 Να επεξηγούν το πρόβλημα του παθητικού καπνίσματος.	2.5.4 Να αναφέρουν τις συνέπειες των ψεύτικων προφίλ στο διαδίκτυο.	κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	
	2.5.4 Να αναγνωρίζουν τη σημασία της αναζήτησης βοήθειας από ενήλικα σε περίπτωση που διακινούνται στον δρόμο.		2.4.2 Να εισηγούνται τρόπους διεκδίκησης υγιεινού περιβάλλοντος απαλλαγμένου από καπνό.	2.5.5 Να αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και να εντοπίζουν τις προκλήσεις και τους πιθανούς κινδύνους που εμπεριέχουν τα ηλεκτρονικά/διαδικτυακά παιχνίδια.	2.5.1 Να εντοπίζουν μέσα από πηγές/πληροφορίες στο διαδίκτυο πιθανή παραπληροφόρηση ή αληθή και πραγματικά γεγονότα.	
	κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.		2.4.3 Να εισηγούνται εναλλακτικές φυσικές λύσεις για απλά καθημερινά προβλήματα υγείας.	2.5.6 Να αναφέρουν κριτήρια επιλογής ηλεκτρονικών/διαδικτυακών παιχνιδιών.		
			κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.			

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ				<p>2.5.1 Να ταξινομήσουν τα διάφορα είδη ατυχημάτων.</p> <p>2.5.2 Να εντοπίζουν εστίες κινδύνου και να εισηγούνται τρόπους πρόληψης ατυχημάτων σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους.</p> <p>2.5.3 Να εξηγούν βασικούς κανόνες οδικής ασφάλειας πεζών και επιβατών.</p> <p>2.5.4 Να εφαρμόζουν στο άμεσο οδικό τους περιβάλλον συμπεριφορές ασφαλούς διακίνησης.</p> <p>Κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>	<p>2.5.7 Να εισηγούνται τρόπους διαχείρισης και αντιμετώπισης πιθανών κινδύνων και προκλήσεων, που μπορεί να προκύψουν με την ενασκόλησή τους με ηλεκτρονικά/ διαδικτυακά παιχνίδια.</p> <p>Κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>	<p>2.5.2 Να εισηγούνται τρόπους προστασίας από πιθανή έκθεσή τους σε ακατάλληλο ή και παράνομο περιεχόμενο, σε ανεπιθύμητες διαφημίσεις και σε μηνύματα σε διαδικτυακές σελίδες.</p> <p>2.5.3 Να συζητούν τον κώδικα δεοντολογίας για τη δημιουργία θετικού ψηφιακού περιεχομένου και αναρτήσεων στο διαδίκτυο.</p> <p>2.5.4 Να αναφέρουν κινδύνους στο διαδίκτυο σε σχέση με τα προσωπικά τους δεδομένα.</p> <p>2.5.5 Να εισηγούνται μέτρα ασφάλειας και προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>2.5.6 Να εντοπίζουν κινδύνους που σχετίζονται με την υπερβολική έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία, τις χημικές ουσίες και τη σκόνη στο άμεσό τους περιβάλλον.</p> <p>2.5.7 Να εισηγούνται και να υλοποιούν πρακτικές πρόληψης των συνεπειών της υπερβολικής έκθεσης στην ηλιακή ακτινοβολία, στις χημικές ουσίες και στη σκόνη.</p> <p>2.5.8 Να συζητούν κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες που σχετίζονται με ριψοκίνδυνες συμπεριφορές.</p>
----------------------	--	--	--	---	---	---

2

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ						
						<p>2.5.9 Να εξηγούν και να εφαρμόζουν βασικές αρχές ασφαλούς διακίνησης πεζών και επιβατών σε μετακινήσεις που γίνονται στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.</p> <p>2.5.10 Να αναφέρουν τις βασικές αρχές ασφαλούς διακίνησης με ποδήλατο, πατίνια, σκούτερ, skateboard.</p> <p>2.5.11 Να αναπτύσσουν συλλογικές δράσεις με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διακίνησης στο σχολικό και άμεσο οδικό τους περιβάλλον.</p> <p>Κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΑΥΤΟΥ					
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ/ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ/ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ 3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	3.1.1 Να εξηγούν τον <i>Κανόνα των Εσωρούχων</i> . 3.2.1 Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά μιας καλής φιλίας. 3.2.2 Να αναφέρουν παραδείγματα συμπεριφορών που προάγουν υγιείς σχέσεις στο σχολείο, στο σπίτι και στην κοινότητα. 3.2.3 Να εισηγούνται και να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν τη συνεργασία στο σχολείο και στο σπίτι. Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.	3.1.1 Να αναγνωρίζουν ότι η οικογένεια αποτελείται από άτομα που αγαπούν, νοιάζονται και φροντίζουν το ένα το άλλο. 3.1.2 Να εξηγούν τον «Κανόνα των Εσωρούχων». Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία. 3.3.1 Να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές (π.χ. φύλο, συνήθειες) μεταξύ των ανθρώπων σε διάφορα πλαίσια. 3.3.1 Να εξηγούν και να αναδεικνύουν εικαστικά την ομορφιά της διαφορετικότητας. 3.3.1 Να αναγνωρίζουν και να αποδομούν στερεότυπα που συναντώνται σε παραμύθια και ΜΜΕ.	3.1.1 Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της υγιούς οικογένειας. 3.1.2 Να διερευνούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την οικογενειακή ζωή. 3.1.3 Να αποδομούν αρνητικές στερεοτυπικές αντιλήψεις σε σχέση με το φύλο. 3.1.4 Να επεξηγούν ότι κανένας/καμιά δεν έχει το δικαίωμα να τους κάνει να νιώθουν άσχημα (σωματικά, ψυχολογικά/συναισθηματικά). 3.2.1 Να περιγράφουν πώς μπορούν να επικοινωνούν σωστά, ώστε να επιλύουν διαφορές με φίλους/ες και οικογένεια. 3.2.2 Να εντοπίζουν παράγοντες καλής και κακής επικοινωνίας.	3.2.1 Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της εκφοβιστικής συμπεριφοράς. 3.2.2 Να εξηγούν πώς να αντιδρούν ως θεατές/τριες σε ένα εκφοβιστικό περιστατικό. 3.2.3 Να εισηγούνται λύσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εκφοβιστικής συμπεριφοράς στο σχολείο. Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.	Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία. 3.3.1 Να αναφέρουν παράγοντες που ενισχύουν την υγιή συνύπαρξη/συμβίωση όλων των ατόμων και ομάδων στο σχολείο και στην κοινότητα. 3.3.2 Να εισηγούνται και να προβαίνουν σε πράξεις ή δράσεις που προάγουν την υγιή συνύπαρξη/συμβίωση των ατόμων στο σχολείο και στην κοινότητα. 3.3.3 Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων στον χώρο του σχολείου. 3.3.4 Να διακρίνουν τις αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από κάθε μορφής αποκλεισμό ή διάκριση.	3.1.1 Να αναλύουν παράγοντες που επηρεάζουν την οικογενειακή ζωή. 3.1.2 Να ορίζουν τη σεξουαλική ωρίμανση και τους τρόπους έκφρασης της σεξουαλικότητας. 3.1.3 Να ορίζουν την έμμηνο ρύση και να διακρίνουν μύθους και πραγματικότητες που σχετίζονται με αυτή. 3.1.4 Να διακρίνουν μορφές βίας (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική) εντός της οικογένειας αλλά και ευρύτερα. 3.2.1 Να αναλύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εδραίωση μιας υγιούς φιλικής σχέσης. 3.2.2 Να αναλύουν κριτικά την επιρροή των φίλων στις καθημερινές τους επιλογές.

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ			<p>3.2.3 Να εξασκηθούν στη δεξιότητα της ενεργητικής ακρόασης.</p> <p>Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.</p> <p>3.3.1 Να περιγράφουν τις ομοιότητες/διαφορές μεταξύ των ατόμων μέσα από διάφορα πλαίσια (π.χ. φύλο, εθνικότητα, θρησκεία, ηλικία).</p> <p>3.3.2 Να προβαίνουν σε πράξεις σεβασμού της διαφορετικότητας.</p>		<p>3.3.5 Να εντοπίζουν και να κρίνουν την ύπαρξη στερεοτύπων στο άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον τους.</p>	<p>Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.</p>
----------------------	--	--	---	--	--	---

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

4 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ					
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ 4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	<p>4.1.1 Να διερευνούν τα είδη καταστημάτων και τα προϊόντα που πωλούνται σε αυτά.</p> <p>4.1.2 Να αποκτούν δεξιότητες σχετικά με την αγορά προϊόντων από το κυλικείο του σχολείου τους.</p> <p>4.3.1 Να κατανοούν ότι έχουν δικαίωμα να ζουν, να παίζουν και να εκπαιδεύονται σε περιβάλλον το οποίο τους προσφέρει ασφάλεια και ποιότητα ζωής.</p> <p>4.3.2 Να αναφέρουν παραδείγματα συμπεριφορών στο σπίτι, στην τάξη και στην κοινότητα που δείχνουν σεβασμό.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>4.2.1 Να περιγράφουν διάφορα επαγγέλματα και να αναφέρουν τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα ύπαρξής τους στη ζωή των ανθρώπων.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>4.1.1 Να περιγράφουν τη διαδικασία που μεσολαβεί από την παραγωγή των προϊόντων μέχρι την κατανάλωση.</p> <p>4.1.2 Να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως καταναλωτές/τριες σε σχέση με το κυλικείο του σχολείου τους.</p> <p>4.2.1 Να αναγνωρίζουν τον ρόλο των επαγγελματιών στην ομαλή λειτουργία της κοινωνίας.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>4.3.1 Να συζητούν βασικά δικαιώματα των παιδιών στο σπίτι, στην τάξη, στο σχολείο και στην κοινότητα.</p> <p>4.3.2 Να αναφέρουν τρόπους με τους οποίους το κράτος συμβάλλει στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού, με τη χρήση παραδείγματα.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>4.1.1 Να ανακαλύπτουν τεχνικές που χρησιμοποιούνται στις διαφημίσεις προϊόντων.</p> <p>4.1.2 Να επεξεργάζονται κριτικά τις επιρροές που δέχονται, στη διαδικασία επιλογής προϊόντων και υπηρεσιών.</p> <p>4.1.3 Να αναφέρουν τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές/καταναλώτριες.</p> <p>4.2.1 Να συσχετίζουν προσωπικά ενδιαφέροντα και ικανότητες με την επιλογή επαγγέλματος.</p> <p>4.2.2 Να εντοπίζουν κοινωνικά στερεότυπα σχετικά με τα επαγγέλματα (π.χ. στερεότυπα για το φύλο, την κοινωνική τάξη, την καταγωγή ενός ατόμου που τυχόν θα ασκήσει ένα επάγγελμα).</p> <p>4.2.3 Να αναλύουν κριτικά τις έννοιες <i>αποταμίευση</i> και <i>σπατάλη</i>.</p>

κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ/ΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ						<p>4.3.1 Να εξηγούν την ανάγκη ύπαρξης κανονισμών και νόμων σε διάφορα πλαίσια τάξης, σχολείου και κοινότητας.</p> <p>4.3.2 Να περιγράφουν τα δικαιώματα του παιδιού, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού.</p> <p>4.3.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση δικαιωμάτων του παιδιού στο σχολείο και την κοινότητα.</p> <p>κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>

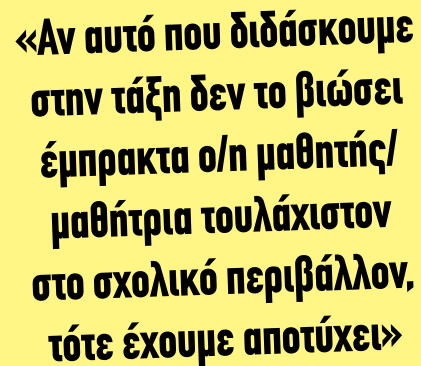
Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ) βλ. σελ.27-29

ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Οι Κοινοί Δείκτες Επιτυχίας είναι εκείνοι που επαναλαμβάνονται ακριβώς οι ίδιοι σε όλες τις τάξεις (από την Προδημοτική μέχρι την Στ τάξη).

Οι Κοινοί Δείκτες Επιτυχίας στοχεύουν στην έμπρακτη εφαρμογή συμπεριφορών που σχετίζονται με την υγεία στη σχολική ζωή (π.χ. μαγειρεύουμε και τρώμε υγιεινά, λαμβάνουμε δημοκρατικά αποφάσεις για την τάξη μας, χρησιμοποιούμε ζώνες ασφαλείας στις εκδρομές, διασταυρώνουμε από τη διάβαση πεζών για να έρθουμε στο σχολείο, προσφέρουμε υγιεινό κεραστικό στη γιορτή μας κ.ά.). Συστήνεται στους/στις εκπαιδευτικούς να αξιοποιούν ευκαιρίες που παρέχει η σχολική ζωή, έτσι ώστε οι μαθητές/μαθήτριες να βιώνουν και να εφαρμόζουν έμπρακτα αυτά που διδάσκονται στην τάξη. Για παράδειγμα, αναμένεται να δοθεί έμφαση σε θέματα που αφορούν στη διατροφή των

μαθητών/τριών κατά την εκδρομή, τη συλλογική λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν στην τάξη, στην οδική ασφάλεια κατά τους περιπάτους (ως πεζοί, ποδηλάτες και μελλοντικοί οδηγοί), στην προστασία από την υπερβολική έκθεση στον ήλιο κατά το μάθημα της Φυσικής αγωγής και στους σχολικούς αγώνες κ.ά. Οι Δείκτες αυτοί συμβάλλουν, έτσι ώστε οι μαθητές/μαθήτριες να βιώσουν την υγεία ως βασικό εκέγγυο απόλαυσης της ζωής και όχι αποκλειστικά ως διαδικασία αποφυγής ασθενειών. Αναμένεται να απολαύσουν τη μαγειρική, τον περίπατο, τους αγώνες, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, το παιχνίδι, το διάλειμμα.

«Αν αυτό που διδάσκουμε στην τάξη δεν το βιώσει έμπρακτα ο/η μαθητής/μαθήτρια τουλάχιστον στο σχολικό περιβάλλον, τότε έχουμε αποτύχει»

Στον πιο κάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι Κοινοί Δείκτες με παραδείγματα:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ – ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ	Κ.Δ. 2.1 Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση ευκαιριών για απόλαυση ευχάριστων και υγιεινών συμπεριφορών στο σχολείο (π.χ. παραδοσιακά παιχνίδια, εκδρομή, μαγειρική, φεστιβάλ ταλέντων, ημέρα κινηματογράφου, θεατρικές παραστάσεις, παγκόσμιες μέρες σχετικά με την υγεία). Αξιοποίηση ευκαιριών για απόλαυση ευχάριστων και υγιεινών συμπεριφορών στην κοινότητα (π.χ. φροντίδα πάρκου, φροντίδα αδέσποτων ζώων, επισκέψεις σε χώρους εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος).
2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ	Κ.Δ. 2.2 Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους.	<ul style="list-style-type: none"> Προετοιμασία και κατανάλωση φαγητού στο σχολείο με τη χρήση του εργαστηρίου μαγειρικής (π.χ. παρασκευή υγιεινών παρασκευασμάτων για κατανάλωση, για προσφορά σε φιλοξενούμενους, για πώληση για τους σκοπούς κάποιας δράσης Αγωγής Υγείας). Κατανάλωση φαγητού στη σχολική εκδρομή (π.χ. πικ-νικ στη θάλασσα ή κατανάλωση φαγητού σε εστιατόριο αφού έχει προηγηθεί διερεύνηση και βελτίωση του μενού για προσφορά και υγιεινών επιλογών). Κατανάλωση υγιεινών παρασκευασμάτων στο σπίτι (ετοιμασία υγιεινών παρασκευασμάτων για πάρτι, προώθηση υγιεινών παρασκευασμάτων που ετοιμάστηκαν στο εργαστήριο του σχολείου). Κατανάλωση φαγητού σε χώρους αναψυχής στην κοινότητα (π.χ. πρόγευμα στο πάρκο της κοινότητας).
2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ	Κ.Δ. 2.3 Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση ευκαιριών για εμπλοκή σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο (π.χ. παιχνίδια στο διάλειμμα, παραδοσιακά παιχνίδια, αθλητικοί αγώνες και τουρνουά στο σχολείο, τουρνουά με γειτονικά σχολεία). Αξιοποίηση ευκαιριών για εμπλοκή σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στην κοινότητα (π.χ. περίπατοι στο πάρκο ή στο δάσος ή στη θάλασσα).
2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ	Κ.Δ. 2.4 Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.	<ul style="list-style-type: none"> Ποιοτικοί τρόποι αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου στο σχολείο (π.χ. δημιουργία και διατήρηση λαχανόκηπου, ομαδικά παιχνίδια κ.λπ.). Ποιοτικοί τρόποι αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου στην κοινότητα (π.χ. εθελοντισμός, φροντίδα πάρκου, φροντίδα αδέσποτων ζώων κ.λπ.).
2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Κ.Δ. 2.5 Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής τους ζωής.	<ul style="list-style-type: none"> Πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια στη σχολική ζωή (π.χ. τοποθέτηση σχολικής σάκας με τέτοιο τρόπο στην τάξη ώστε οι μαθητές/μαθήτριες να έχουν ανά πάσα στιγμή πρόσβαση, χωρίς να κινδυνεύουν να σκοντάψουν πάνω στη σάκα, διατήρηση ορθής στάσης σώματος όταν κάθονται, δεν απομακρύνονται από τον χώρο του σχολείου κ.ά.). Εφαρμογή πρακτικών που προάγουν την ασφάλεια στη σχολική ζωή στο πλαίσιο της τάξης και του σχολείου (π.χ. τήρηση κανονισμών τάξης και σχολείου κ.ά.). Εφαρμογή πρακτικών που προάγουν την ασφάλεια εκτός της σχολικής ζωής (π.χ. κυκλοφοριακή αγωγή, σωστός χειρισμός ηλεκτρικών συσκευών, προστασία από την ηλιακή ακτινοβολία, μελέτη ετικέτας προϊόντων).

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΩΝ	Κ.Δ. 3.2 Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ευκαιρίες για καλλιέργεια καλών σχέσεων που χαρακτηρίζονται από αποτελεσματική επικοινωνία, ενσυναίσθηση, εκτίμηση, σεβασμό, αλληλοβοήθεια. • Αξιοποίηση ευκαιριών για ανάπτυξη καλών σχέσεων στο πλαίσιο του σχολείου (π.χ. ετοιμασία ενδοσχολικής εκδήλωσης, συνεργασία με ΜΚΟ, επισκέψεις σε χώρους ή αξιοθέατα και ξενάγηση από άτομα της κοινότητας, ομαδικές δραστηριότητες - Project, παραγωγή σύντομου βίντεο, θέατρο).
4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	Κ.Δ. 4.3 Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις για γνωστοποίηση και εφαρμογή δημοκρατικών αρχών στις διαδικασίες λήψης απόφασης (π.χ. εκστρατείες για τα Δικαιώματα του Παιδιού). • Ευκαιρίες για συνεργασία και συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων (π.χ. συνεδριάσεις Μαθητικών Συμβουλίων και Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου, εμπλοκή σε δημόσιες συζητήσεις (debate) για θέματα που τους αφορούν και ψήφιση για λήψη αποφάσεων, συμπλήρωση εντύπου παραπόνου, συζητήσεις με εκπαιδευτικούς).

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ)

3. Πώς προγραμματίζω την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας;

Βασικές αρχές υλοποίησης του ΑΠΑΥ

- Εντοπίζω τις **θεματικές ενότητες και υποενότητες** και το **περιεχόμενο** που αναμένεται να καλύψω στην τάξη στην οποία θα εργαστώ, όσο και τους αντίστοιχους Δείκτες Επιτυχίας της τάξης. Στον Οδηγό αυτό υπάρχουν Συνοπτικοί Πίνακες Δεικτών Επιτυχίας ανά τάξη και θεματική ενότητα/υποενότητα.
<https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/agogi-ygeias/analytiko-programma>
- Μελετώ επίσης τους αναλυτικούς Πίνακες Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας ανά τάξη, οι οποίοι είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/agogi-ygeias/analytiko-programma> καταγράφοντας δίπλα δραστηριότητες/δράσεις που υλοποιούνται για τους αντίστοιχους Δείκτες ανά δεκαπενθήμερο.

Today

Calendars

Inbox

- Αρχίζω να κάνω κάποιες σκέψεις για τον **ετήσιο προγραμματισμό μου**. Υπάρχουν πολλοί τρόποι υλοποίησης των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας κάθε τάξης. Πιο κάτω καταγράφονται κάποιες εισηγήσεις:
 - > Κώδικας καλής συμπεριφοράς με την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Κώδικας κατά του ρατσισμού και κατά του εκφοβισμού... συνέπειες.
Σε όλες τις τάξεις υπάρχουν σχετικοί Δείκτες.
 - > Μπορώ να βρω ένα θέμα που να αρέσει στα παιδιά, π.χ. εκδρομή και να υλοποιήσω αρκετούς Δείκτες με βάση αυτό το θέμα (βλ. σελ 33-35 παράδειγμα υλοποίησης Δεικτών στην Γ τάξη με θέμα την εκδρομή).
 - > Μπορώ να αρχίσω με θέματα με τα οποία νιώθω πιο άνετα.
 - > Μπορώ να οραματιστώ μια δράση, όπου θα υλοποιούνται Δείκτες της τάξης.
 - > Μπορεί να αρχίσω θέμα το οποίο αφορά σε κάποιες ανάγκες των παιδιών του σχολείου ή έναν παράγοντα που επηρεάζει την υγεία των πολιτών (βλ. σελ. 33 παράδειγμα υλοποίησης με δραστηριότητες με θέμα την πανδημία, έναν παράγοντα που επηρέασε τη ζωή των πολιτών σε πολλούς τομείς).

Προβληματίζομαι για τυχόν ανάγκες που έχουν οι μαθητές/μαθήτριές μου, το σχολείο, η κοινότητα και ετοιμάζω έναν αρχικό κατάλογο με θέματα ενοτήτων. Δίνω στα παιδιά ρόλο και λόγο. Το ΑΠΑΥ υλοποιείται με επιτυχία όταν η τελική επιλογή οποιασδήποτε δράσης ή θέματος είναι αποτέλεσμα αμοιβαίας επικοινωνίας και συνεργασίας εκπαιδευτικών και παιδιών. Αναζητούμε μαζί ιδέες για δραστηριότητες σχετικές με την υγεία, την ανάπτυξη, τα κοινωνικά προβλήματα που απασχολούν τα παιδιά, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στο σχολείο, στην τάξη και στη γειτονιά. Μπορεί να αναπτυχθούν δραστηριότητες που σχετίζονται π.χ. με τις σχολικές εκδρομές και να γίνει αντιστοίχιση Δεικτών Επιτυχίας πολλών υποενοτήτων, οι οποίες καλύπτουν πολλές πτυχές μιας εκδρομής (π.χ. εκδρομή και διατροφικές επιλογές, αγωγή καταναλωτή, ασφάλεια ως πεζός και επιβάτης σε μια εκδρομή, εκδρομή και ελεύθερος χρόνος, εκδρομή και ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, διαχείριση συναισθημάτων/συμπεριφορές σε μια εκδρομή, παρασκευή υγιεινού κολατσιού για εκδρομή, οργάνωση παιχνιδιών κ.λπ.).

- Τονίζεται ότι δεν είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν μεγάλες εργασίες/δράσεις ή πολύπλοκα προγράμματα που να καλύπτουν όλους τους Δείκτες. Κάποιοι Δείκτες μπορεί να καλυφθούν στο πλαίσιο μιας διδακτικής περιόδου ή/και κάποιων ολιγόλεπτων δραστηριοτήτων.

4. Πού βρίσκω υλικό;

Στην Αγωγή Υγείας δεν συστήνεται η ύπαρξη ενός και μόνο εγχειριδίου. Στην ιστοσελίδα της Αγωγής Υγείας <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/> είναι αναρτημένοι διάφοροι Οδηγοί εκπαιδευτικού με δραστηριότητες ανά τάξη, οι οποίοι μπορούν να αξιοποιηθούν για όλες τις ενότητες και υποενότητες διαφόρων τάξεων. Οι Οδηγοί αυτοί είναι:

Κοινωνική Μάθηση (2012) Α, Β, Γ, Δ, Ε, Στ τάξη

Το πακέτο δραστηριοτήτων της Κοινωνικής Μάθησης σχεδιάστηκε με σκοπό την ανάπτυξη των παιδιών ως άτομα με αυτοπεποίθηση τα οποία μπορούν να σκέφτονται κριτικά, να οραματίζονται τις δικές τους δυνατότητες και να έχουν επίγνωση των κοινωνικών τους ευθυνών. Το πακέτο περιλαμβάνει μια ενδεικτική σειρά από θέματα επιδιώκοντας να δοθεί έμφαση στη διερεύνηση του εαυτού και της κοινωνίας μέσα από τον διάλογο, την εναλλαγή ρόλων, το παιχνίδι, τις ιστορίες και τις εργασίες. Η προφορική έκφραση, η συλλογή πληροφοριών και η ανεξάρτητη σκέψη αποτελούν μέρος αυτής της διαδικασίας και ενισχύουν την κοινωνική μάθηση των παιδιών. https://archeia.moec.gov.cy/sd/299/koinoniki_mathisi.pdf

Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα (2014) Α, Β, Γ, Δ, Ε, Στ τάξη

Σκοπός των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου Οδηγού είναι η ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να αντιμετωπίζουν τις ποικίλες ανισότητες που μπορεί να συναντήσουν στη ζωή τους. Επιδιώκεται η ανάπτυξη κριτικής αντίληψης των ποικίλων στερεοτύπων που υπάρχουν σε κάθε κοινωνία, η καλλιέργεια δεξιοτήτων αποτελεσματικής επικοινωνίας, η ενθάρρυνση θετικών σχέσεων και συμπεριφορών, η εφαρμογή τεχνικών επίλυσης συγκρούσεων στον χώρο του σχολείου, η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού και η αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών που προκύπτουν από κάθε μορφή αποκλεισμού ή διάκρισης. Ο Οδηγός *Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα* περιλαμβάνει δραστηριότητες, οι οποίες καλύπτουν τους Δείκτες Επιτυχίας της Θεματικής Ενότητας 3.3: Διαπολιτισμικότητα, Αποδοχή και Διαχείριση της Διαφορετικότητας, καθώς και άλλους σχετικούς Δείκτες Επιτυχίας από τις υπόλοιπες θεματικές ενότητες.

https://archeia.moec.gov.cy/sd/299/anakalyptontas_ton_elefanta.pdf

Ταξίδι Ζωής (2016) Β, Γ, Στ τάξη

Ο συγκεκριμένος Οδηγός καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μέσα από την ενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία (ιδιωτικότητα, οικογένεια, μορφές κακοποίησης, βία, εφηβεία, προσωπική υγιεινή κ.λπ.) και έχει ως στόχο μέσω των δραστηριοτήτων του την προάσπιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση και πληροφόρηση σε θέματα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

https://archeia.moec.gov.cy/sd/299/agogi_ygeias_taxidi_zois.pdf

Ευχαριστώ που με σκέφτεσαι (2018) Α, Β, Δ, Στ τάξη

Ο Οδηγός *Ευχαριστώ που με σκέφτεσαι* περιλαμβάνει διαβαθμισμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες με απώτερο στόχο να συμβάλουν στην πρόληψη εξαρτησιογόνων ουσιών. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, στα θέματα της φύλαξης φαρμάκων, του παθητικού καπνίσματος, των αιτιών έναρξης καπνίσματος από νεαρούς/ρές, των αιτιών χρήσης αλκοόλ από ανήλικους/ες, του ρόλου των φίλων στη χρήση ουσιών εξάρτησης, των συσχετιζόμενων νομοθεσιών, της προώθησης περιβάλλοντος χωρίς καπνό κ.ά.

https://archeia.moec.gov.cy/mc/685/efcharisto_pou_me_skeftesai_encheiridio.pdf

Λέμε ΟΧΙ! (2021) Προδημοτική, Α, Β τάξη

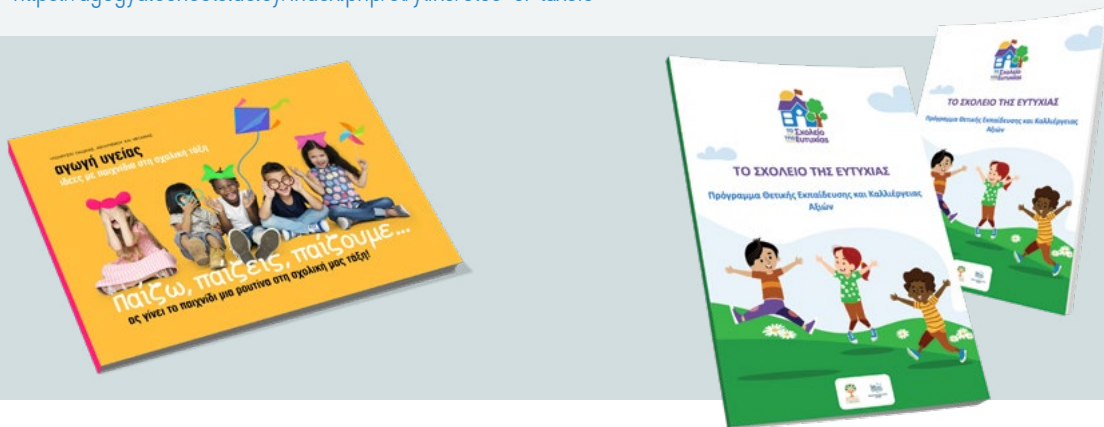
Ο Οδηγός *Λέμε ΟΧΙ!* έχει ως επίκεντρο τη διδασκαλία του «Κανόνα των Εσωρούχων», ο οποίος συμβάλλει στην προστασία του παιδιού από τη σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση. Σκοπός του οδηγού είναι να καθοδηγήσει τους/τις εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης και Α τάξης Δημοτικού να εφαρμόσουν εκπαιδευτικό υλικό με στόχο την ενδυνάμωση των παιδιών ώστε να λένε ΟΧΙ σε ό,τι απειλεί την υγεία και την ασφάλειά τους.

Υλικό για όλες τις τάξεις

Μπορεί να αξιοποιηθεί από όλες τις τάξεις το *Υλικό για όλες τις τάξεις*, το οποίο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Αγωγής Υγείας, καθώς επίσης και κάποια δειγματικά σχέδια μαθημάτων και δραστηριότητες. Κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει το δικό του εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο να κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών του/της και να συνάδει με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών του σχολείου του/της, όπως επίσης και με τους στόχους του Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας.

<https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/oles-oi-taxeis>

2 Ας πούμε κάποιες φράσεις αλλιώς!

- Ας πούμε το «καλημέρα» νυσταγμένα...
- Ας πούμε το «καληνύχτα» ψιθυριστά...
- Ας πούμε το «καλησπέρα» θυμωμένα...
- Ας πούμε το «πάμε σχολείο!» γλυκά...
- Ας πούμε το «Έχουμε μάθημα ιστορίας» ενθουσιασμένα...
- Ας πούμε το «Έχουμε γυμναστική» κακόγεφα...

5. Παράδειγμα υλοποίησης Δεικτών Επιτυχίας όλων των Θεματικών ενοτήτων του ΑΠΑΥ μέσω ενός θέματος (θέμα «ομπρέλα»)

Κάθε πτυχή της σχολικής καθημερινότητας πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ευκαιρία «διδασκαλίας» Αγωγής Υγείας. Κάθε φορά που:

- κάποιο παιδί αναρωτιέται τι να κεράσει τους/τις συμμαθητές/τριές του για την ονομαστική του εορτή (αξιοποίηση εργαστηρίου για την παρασκευή υγιεινών κεραστικών)
- το σχολείο ή η τάξη πάει εκδρομή ή περίπατο
- γίνεται μια εκδήλωση ή ημερίδα
- λαμβάνεται μια απόφαση σχετική με τη λειτουργία του σχολείου
- προσφέρεται μια καινούργια ευκαιρία δημιουργίας ή και εδραίωσης ενός περιβάλλοντος που να συνάδει με τους στόχους της Αγωγής Υγείας.

Επίσης ο/η εκπαιδευτικός μαζί με τα παιδιά θα πρέπει να ιεραρχήσουν, με βάση τα ενδιαφέροντα/ανάγκες/προτιμήσεις των παιδιών θέματα τα οποία εμπεριέχονται ή προάγονται με την Αγωγή Υγείας. Κάποια θέματα ομπρέλας θα μπορούσαν να είναι η σχολική εκδρομή, η πρόληψη της κακοποίησης ζώων, η ποιοτική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, η βία στα γήπεδα, αθλοπαιδιές στο σχολείο, παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των ανθρώπων στο περιβάλλον που ζουν κ.ά.

Ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα θέματος «ομπρέλας» είναι το εγχειρίδιο *«Ακεσώ και Ιασώ: ένα ταξίδι προαγωγής της Υγείας εν καιρώ πανδημίας»* (<https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/oles-oi-taxeis>).

Η συγκεκριμένη ενότητα αποτελεί ένα παράδειγμα συνδυασμού όλων των θεματικών ενοτήτων και υποενοτήτων του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας. Μέσω των δραστηριοτήτων του καλύπτονται Δείκτες από όλες τις ενότητες και οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα να προβληματιστούν για τους τρόπους με τους οποίους έχει επηρεαστεί η ζωή όλων σε πολλά επίπεδα (συναισθήματα, αξίες ζωής, φυσική δραστηριότητα, οικογενειακή ζωή, σχολείο, φαγητό, αγορά καταναλωτικών αγαθών κ.ά.) από τον παράγοντα πανδημία. Στη συνέχεια, καλούνται να συμβάλουν μέσα από τις δικές τους ιδέες, στην αντιμετώπιση των ιδιαίτερων συνθηκών που έχουν προκύψει λόγω πανδημίας, αλλά και να βοηθήσουν με τον δικό τους τρόπο στην αντιμετώπισή τους. Το υλικό αυτό στοχεύει στη δράση, που αναζητά και επιφέρει θετικές αλλαγές στο περιβάλλον στο οποίο ζουν, παίζουν, διασκεδάζουν και μαθαίνουν.

Πιο κάτω δίνεται ένα παράδειγμα «ομπρέλα» με θέμα την εκδρομή.

Η συμμετοχή στην όλη διοργάνωση και υλοποίηση της εκδρομής από τα παιδιά θεωρείται πολύ σημαντική, καθότι εμπλέκει τα παιδιά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες αλλά και αναπτύσσοντας θετικές διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ τους.

Θέμα ομπρέλα: «Ας πάμε εκδρομή»

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΑΥΤΟΥ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
<p>1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΑΥΤΟΥ 1.2 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ</p> <p>1.1.1 Να περιγράφουν τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ατόμου από τη βρεφική ηλικία μέχρι την ενηλικίωση. 1.1.2 Να αναφέρουν συμπεριφορές που προάγουν όλες τις διαστάσεις της ανάπτυξής τους στο σπίτι και στο σχολείο (σωματική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική).</p> <hr/> <p>1.2.1 Να συνδέουν συμπεριφορές με συναισθήματα. 1.2.2 Να εφαρμόζουν τεχνικές διαχείρισης του φόβου, του θυμού και της απώλειας.</p>	<p>Σημαντικότητα εκδρομής στα διάφορα στάδια ανάπτυξης.</p> <p>Σημασία εκδρομής σε όλες τις διαστάσεις της ανάπτυξης- οφέλη.</p> <p>Συμπεριφορές που μπορεί να εκδηλωθούν σε μια εκδρομή και αντίστοιχα συναισθήματα που τις προκαλούν. Διαχείριση θυμού ή φόβου στην εκδρομή (εισηγήσεις, λύσεις-τεχνικές).</p>
2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
<p>2.1 ΥΓΙΕΙΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ 2.2 ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 2.3 ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.4 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ 2.5 ΑΣΦΑΛΕΙΑ</p> <p>κ.Δ. Να απολαμβάνουν ευχάριστες και υγιεινές συμπεριφορές στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>2.2.1 Να συνδέουν το φαγητό με την υγεία. 2.2.2 Να αναλύουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις διατροφικές συνήθειες ατόμων ή ομάδων.</p> <p>κ.Δ. Να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης φαγητού στο σχολείο, στη σχολική εκδρομή και σε χώρους αναψυχής στην κοινότητά τους.</p> <p>κ.Δ. Να εμπλακούν όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα.</p> <p>κ.Δ. Να έχουν πρακτικές εμπειρίες ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους στο σχολείο και στην κοινότητά τους.</p> <p>κ.Δ. Να εφαρμόζουν πρακτικές που προάγουν την ασφάλεια εντός και εκτός της σχολικής ζωής.</p>	<p>Διοργάνωση εκδρομής με τέτοιο τρόπο, ώστε τα παιδιά να απολαμβάνουν υγιεινές συμπεριφορές κατά τη διάρκεια της.</p> <p>Πώς οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των διατροφικών τους επιλογών κατά τη διάρκεια της εκδρομής. Ετοιμασία υγιεινού γεύματος/κολατσιού στο εργαστήριο (π.χ. πίτα τυλιχτή (wrap) με λαχανικά/κοτόπουλο, σαλάτα, ρύζι με λαχανικά και μπουκιές κοτόπουλο, σάντουιτς κ.ά.).</p> <p>Οι μαθητές/μαθήτριες καταναλώνουν υγιεινά εδέσματα κατά τη διάρκεια της εκδρομής (π.χ. οργανώνουν πικ-νικ).</p> <p>Αναζήτηση και οργάνωση παιχνιδιών, που προάγουν τη φυσική δραστηριότητα στην εκδρομή.</p> <p>Προαγωγή της εκδρομής ως μέσου ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.</p> <p>Εντοπισμός κινδύνων που μπορούν να προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκδρομής. Εισηγήσεις για προληπτικά μέτρα. Παρακολούθηση τήρησης μέτρων ασφάλειας κατά τη διάρκεια της εκδρομής. Αξιολόγηση της συμπεριφοράς και στάσης των παιδιών σε θέματα ασφάλειας. (π.χ. κουτί πρώτων βοηθειών, πινακίδες για σημεία κινδύνων, συμπεριφορά ως επιβάτης/πεζός, παιδονόμοι, τήρηση κανόνων κ.ά.).</p>

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ)

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΑΤΟΥ	
<p>3.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ</p> <p>3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΩΝ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ</p> <p>3.3 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ/ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ</p> <p>3.1.1 Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της υγιούς οικογένειας.</p> <p>3.1.2 Να αποδοθούν αρνητικές στερεοτυπικές αντιλήψεις σε σχέση με το φύλο.</p> <p>3.1.3 Να εξηγήσουν ότι κανένας/καμιά δεν έχει το δικαίωμα να τους κάνουν να νιώθουν άσχημα (σωματικά, ψυχολογικά/συναισθηματικά).</p> <p>3.2.1 Να περιγράφουν πώς μπορούν να επικοινωνούν σωστά, ώστε να επιλύουν διαφωνίες με φίλους/ες και οικογένεια.</p> <p>3.2.2 Να εντοπίζουν παράγοντες καλής και κακής επικοινωνίας.</p> <p>3.2.3 Να εξασκηθούν στη δεξιότητα της ενεργητικής ακρόασης.</p> <p>Κ.Δ. Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους/ες, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία.</p> <p>3.3.1 Να περιγράφουν τις ομοιότητες/διαφορές μεταξύ των ατόμων μέσα από διάφορα πλαίσια (π.χ. φύλο, εθνικότητα, θρησκεία, ηλικία).</p> <p>3.3.2 Να προβαίνουν σε πράξεις σεβασμού της διαφορετικότητας.</p>	<p>Προτιμήσεις αγοριών και κοριτσιών σε μια εκδρομή.</p> <p>Η σημασία της εκδρομής στην οικογενειακή ζωή.</p> <p>Επικοινωνία κατά τη διάρκεια της εκδρομής. Αναφορά οποιουδήποτε περιστατικού βίας.</p> <p>Η εκδρομή ως μέσο ανάπτυξης/καλλιέργειας θετικών διαπροσωπικών σχέσεων.</p> <p>Συλλογική λήψη αποφάσεων σχετικών με την εκδρομή.</p> <p>Συζήτηση των μαθητών/τριών ώστε να αποφασίσουν από κοινού για τον χώρο της εκδρομής και αυτοαξιολόγηση του κατά πόσο άκουσαν προσεκτικά τις απόψεις των υπολοίπων.</p> <p>Διερεύνηση της έννοιας και της σημασίας που δίνεται στην εκδρομή από διάφορες εθνικότητες, θρησκείες, ηλικίες.</p> <p>Διοργάνωση εκδρομής στην οποία θα συμμετέχουν παιδιά από διάφορες εθνικότητες.</p>
4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	
<p>4.1 ΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ</p> <p>4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ</p> <p>4.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</p> <p>4.1.1 Να περιγράφουν τη διαδικασία που μεσολαβεί από την παραγωγή των προϊόντων μέχρι την κατανάλωση.</p> <p>4.1.2 Να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως καταναλωτές/τριες σε σχέση με το κυλικείο του σχολείου τους.</p> <p>4.2.1 Να αναγνωρίζουν τον ρόλο των επαγγελματιών στην ομαλή λειτουργία της κοινωνίας.</p> <p>Κ.Δ. Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους.</p>	<p>Αναζήτηση πληροφοριών για τη διαδικασία που μεσολαβεί από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση των προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν στην εκδρομή.</p> <p>Αναζήτηση μενού και τιμών του εστιατορίου στο οποίο θα καταλήξουν στην εκδρομή. Σύγκριση τιμών.</p> <p>Συζήτηση, με το πέρασ της εκδρομής για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της αγοράς προϊόντων που χρησιμοποιήσαν στην εκδρομή και που προμηθεύτηκαν είτε από το κυλικείο του σχολείου, είτε από άλλους χώρους (εστιατόριο, εμπορικά καταστήματα κ.λπ.). Αναζήτηση τρόπων διευκόλυνσης των αγορών τους στο μέλλον.</p> <p>Συζήτηση για τα επαγγέλματα που συμβάλλουν στην ομαλή διεξαγωγή μιας εκδρομής (π.χ. οδηγός λεωφορείου, υπεύθυνος μουσείου, εστιατορας/γκαρσόνια κ.λπ.).</p> <p>Ουσιαστική συμμετοχή των μαθητών/τριών και συμβολή τους στην όλη διοργάνωση και υλοποίηση της εκδρομής (επιλογή χώρων, κανονισμοί/ενημέρωση κανονισμών σε όλο το σχολείο, ετοιμασία και οργάνωση παιχνιδιών για φυσική δραστηριότητα, χάρτης τοποθεσίας, τιμοκατάλογος εστιατορίου, εθελοντές/ντριες μαθητές/μαθήτριες, υπευθυνότητες/καθαριότητα/ανακύκλωση/κουτί πρώτων βοηθειών κ.ά.).</p>

Κ.Δ. (ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ)

6. Σχέδιο Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας: Ο δικός μου ρόλος

Η ανάπτυξη **Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας** αποτελεί μέρος του Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης της σχολικής μονάδας, προνοείται σε όλα τα σχολεία και εντάσσεται στο ΑΠΑΥ. Το Σχέδιο Δράσης έχει ως στόχο την πρόληψη, τη μείωση και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας, συμπεριλαμβανομένων και των εκφοβιστικών συμπεριφορών και την ανάπτυξη θετικού σχολικού κλίματος. Σε κάθε σχολείο στην αρχή κάθε σχολικού έτους συστήνεται, από τον/τη Διευθυντή/τρια του σχολείου, **Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας** σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμών και των περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμών (εγκύκλιος ΔΔΕ γπρ17303, ημερ. 05/08/2024, Καν. 2 Καν. 19 Καν. 22 (12, 13, 14α)).

Η ανάπτυξη και υλοποίηση προληπτικών δράσεων, που αφορούν κυρίως στη βία αποτελεί **μέλημα όλων των εκπαιδευτικών** του σχολείου και είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας όλων. Μόνο έτσι μπορεί να καταστεί δυνατή η επίτευξη βελτιωτικών αλλαγών στο σχολείο ή και στην κοινότητα και να λειτουργούν με αυτό τον τρόπο όλοι/ες σε ένα σχολικό περιβάλλον που υποστηρίζει την επιλογή υγιεινών τρόπων ζωής.

Η υλοποίηση Κοινών Δεικτών ανά τάξη στο Αναλυτικό (σελ. 27-29) ενισχύει την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας, αφού στοχεύει στην έμπρακτη εφαρμογή συμπεριφορών που σχετίζονται με την υγεία στη σχολική ζωή και τη δημιουργία θετικού κλίματος (π.χ. μαγειρεύουμε και τρώμε υγιεινά, λαμβάνουμε δημοκρατικά αποφάσεις για την τάξη μας, χρησιμοποιούμε ζώνες ασφαλείας στις εκδρομές, διασταυρώνουμε από τη διάβαση πεζών για να έρθουμε σχολείο, προσφέρουμε υγιεινό κεραστικό στη γιορτή μας κ.ά.).

Με βάση τα πιο πάνω, ως εκπαιδευτικός που διδάσκει Αγωγή Υγείας θα μπορούσες να:

- συμμετέχεις στην Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας του σχολείου σου.
- μεταφέρεις τις απόψεις /σκέψεις/ιδέες των μαθητών/τριών σου στην Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Ενδοσχολικής Βίας.
- συμβάλεις με τους/τις μαθητές/μαθήτριες της τάξης σου στην εφαρμογή δραστηριοτήτων του Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας, αξιοποιώντας τον διδακτικό χρόνο της Αγωγής Υγείας. Όπως θα διαπιστώσεις, το ΑΠΑΥ περιλαμβάνει θεματικές ενότητες και υποενότητες οι οποίες στοχεύουν στη δημιουργία θετικού σχολικού κλίματος και στη μείωση της παραβατικότητας (π.χ. συναισθηματική εκπαίδευση, αξίες ζωής, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, δικαιώματα και υποχρεώσεις κ.ά.).

7. Χρήση εργαστηρίου

Κεντρικό ρόλο στο μάθημα της Αγωγής Υγείας έχει η χρήση του εργαστηρίου στο σχολείο. Οι μαθητές/μαθήτριες **όλων των τάξεων** πρέπει να έχουν την ευκαιρία να απολαμβάνουν στιγμές προετοιμασίας και κατανάλωσης απλών υγιεινών παρασκευασμάτων στο σχολείο. Τα εργαστήρια της μαγειρικής, πέραν των στόχων της υποεπότητας για το φαγητό, πρέπει να αξιοποιούνται ευκαιριακά από όλες τις τάξεις, στο πλαίσιο διαφόρων εκδηλώσεων/δράσεων του σχολείου (π.χ. ετοιμασία κεραστικών, μικρών σνακ για περίπατο κ.ά.). Αναφέρονται πιο κάτω μερικά παραδείγματα από τη σχολική ζωή για χρήση του εργαστηρίου:

- Μια εκδρομή... πικ-νικ (ετοιμασία σνακ ή δεκατιανού).
- Πάρτι για καλωσόρισμα παιδιών Α τάξης από τα παιδιά της Στ (απλό υγιεινό κεραστικό).
- Συνδυασμός ενότητας με άλλο γνωστικό αντικείμενο, π.χ. ενότητα φίλιας Ε τάξης ή διατροφής Στ τάξης, αθλητική ημερίδα και υγεία κ.λπ.
- Μια εκδήλωση στο σχολείο και ετοιμασία κεραστικών για τους/τις φιλοξενούμενους/ες
- Υγιεινό πρόγευμα για όλες και όλους (ετοιμασία από τα ίδια τα παιδιά).
- Ετοιμασία υγιεινού κεραστικού.
- Επιβράβευση της τάξης για την επίτευξη ενός στόχου κερδίζοντας ένα εργαστήριο μαγειρικής (ποπ-κορν στο εργαστήριο, φρέσκο χυμός, ψωμάκια κ.ά.).

Σημαντικό βήμα στην προαγωγή της υγείας των παιδιών είναι ο καταρτισμός από το σχολείο μιας «πολιτικής» που να αφορά στο φαγητό και στην υγιεινή διατροφή, έτσι ώστε τα μηνύματα προς τα παιδιά από όλες τις πλευρές να είναι κοινά, δημιουργώντας έτσι θετικές στάσεις ενός υγιεινού τρόπου ζωής (π.χ. υγιεινό κεραστικό, το φαγητό στις εκδρομές ή το διάλειμμά τους, όταν πηγαίνουν περπάτημα ή επισκέψεις, στις εκδηλώσεις του σχολείου κ.λπ.).

Σύμφωνα με το ΑΠΑΥ, αναμένεται όπως τα εργαστήρια αξιοποιούνται από όλες τις τάξεις του σχολείου. Τα εργαστήρια αποτελούν εγκεκριμένα υποχρεωτικά εργαστήρια των σχολείων με βάση τις οδηγίες των Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΝ. Εξαιτίας όμως πολλών παραγόντων, αν τα εργαστήρια χρησιμοποιηθούν για άλλες ανάγκες, θα πρέπει να διασφαλιστεί πρωτίτως η ασφάλεια των παιδιών και η εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας με συγκεκριμένο πρόγραμμα για κάθε τάξη, έτσι ώστε οι μικρές τάξεις (Α-Δ τάξη) να χρησιμοποιήσουν τουλάχιστον δυο φορές τον χρόνο το εργαστήριο και οι μεγαλύτερες τάξεις (Ε και Στ) τουλάχιστον τέσσερις φορές τον χρόνο.

Η ποσότητα των διαφόρων σκευών καθορίζεται ανάλογα από τον αριθμό των πάγκων εργασίας και των παιδιών που εργάζονται κάθε φορά στο εργαστήριο (Προδιαγραφές προτύπου εργαστηρίου https://sch.cy/mc/633/dimotiko_protupa_sched.pdf σελ.26-27). Με τα σημερινά δεδομένα, στα πολυδιδάσκαλα σχολεία, ως επί το πλείστον, εργάζονται μέχρι 13 παιδιά κάθε φορά. Βάση αυτού ένα εργαστήριο με 4 πάγκους εργασίας/νεροχύτες για 4 ομάδες των τριών ή τεσσάρων παιδιών ανάλογα, είναι πολύ ικανοποιητικό.

Οι οικιακές συσκευές καθορίζονται ως εξής:

1. Ηλεκτρικός Πολυφούρνος με κεραμικές εστίες (ποσότητα 2-4)

2. Ψυγείο/Καταψύκτης (ποσότητα 1)

Οι προδιαγραφές για τις πιο πάνω οικιακές συσκευές επισυνάπτονται σε ξεχωριστό έντυπο https://sch.cy/sd/379/oikiaki_oikonomia_prodiagrafes.pdf.

Οι παραπάνω οικιακές συσκευές είναι απαραίτητες. Μπορούν επίσης να αγοραστούν με το κονδύλι που αποστέλλεται για τα σκεύη (100 ευρώ ετησίως για κάθε σχολική μονάδα) και άλλες μικρές οικιακές συσκευές, όπως ζυγαριά τροφίμων, απλοί πολυκόπτες, μίξερ, ηλεκτρικοί εκχυμωτές κ.ά., οι οποίες διευκολύνουν τις πρακτικές εργασίες.

Υπενθυμίζεται ότι για το μάθημα της Αγωγής Υγείας υπάρχει το **κονδύλι για σκεύη και συσκευές** και **κονδύλι για τα αναλώσιμα υλικά** για όλα τα παιδιά του σχολείου, το οποίο θα πρέπει να αξιοποιείται πλήρως. Ενημέρωση για το κονδύλι στην εγκύκλιο του 2015: <http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/dde4466a>.

Τα κονδύλια αποστέλλονται αρχές κάθε σχολικής χρονιάς από τη Σχολική Εφορεία και παρακαλείται κάθε σχολική μονάδα όπως τα αξιοποιήσει, πριν τη λήξη της σχολικής χρονιάς (μέχρι τον μήνα Μάιο), προς όφελος όλων των παιδιών.

Με βάση την πιο πάνω εγκύκλιο για την αγορά οικιακών συσκευών (ψυγείο, φούρνοι) ακολουθείται άλλη διαδικασία. Δείτε τον πιο κάτω Πίνακα:

ΜΑΘΗΜΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ		ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1 ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2 ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3 ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΘΗΚΗ Ή ΑΠΟ ΤΗ Δ.Δ.Ε.
Αγωγή Υγείας	€1,30 ανά μαθητή/τρια Ελάχιστο ποσό ανά σχολείο €60,00	€100,00 ανά σχολείο	Κατανομή συγκεκριμένων διδακτικών μέσων (π.χ. ψυγείων, κουζινών κ.λπ.) από τους/τις υπεύθυνους Ε.Δ.Ε.

Κατηγορία 1: Υλικά που αγοράζει το σχολείο (κυρίως αναλώσιμα).

Κατηγορία 2: Υλικά που αγοράζουν οι Σχολικές Εφορείες και αποστέλλονται στα σχολεία έπειτα από σχετικό αίτημα του κάθε σχολείου (για τα υλικά αυτά δεν απαιτείται ομοιομορφία από όλα τα σχολεία και κυκλοφορούν ευρέως στο εμπόριο).

Κατηγορία 3: Υλικά που προμηθεύονται τα σχολεία από την Αποθήκη του ΥΠΑΝ (τα υλικά αυτά απαιτείται να είναι ομοιάμορφα σε όλα τα σχολεία ή δεν είναι εύκολη η εξεύρεσή τους στο εμπόριο). Τα υλικά αυτά αγοράζονται από το ΥΠΑΝ και αποστέλλονται στα σχολεία δωρεάν.

Στην ιστοσελίδα Αγωγής Υγείας υπάρχει υλικό με λεπτομέρειες για την οργάνωση εργαστηρίου και πληροφορίες για ενόπτες στον Οδηγό εργαστηρίου (<https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/organosi-ergastiriou>).

Πηγές:

Ιωάννου, Σ., Κούτα, Χ. & Χαραλάμπους, Ν. (2010). *Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας*. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Ανακτήθηκε από: https://www.moec.gov.cy/analytika_programmata/programmata_spoudon.html

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. (2024). *Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Αγωγής Υγείας Δημοτικής*. Ανακτήθηκε από: <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/agogi-ygeias/analytiko-programma>

Ιστοσελίδα Αγωγής Υγείας: <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/>

Παρλά, Ε. (2019). *Οδηγός Εργαστηρίου Οικιακής Οικονομίας- Βοήθημα για τον/την εκπαιδευτικό*. Ανακτήθηκε από: <https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/organosi-ergastiriou>

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων. *Οδηγός Διαχείρισης Θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας*. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. (2022). *Λέμε ΟΧΙ! Οδηγός για Εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης - Α' τάξης Δημοτικού για τη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (2018). *Ευχαριστώ που με σκέφτεσαι. Οδηγός Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες για υλοποίηση θεματολογίας σχετικής με χρήση και κατάχρηση ουσιών εξάρτησης, για παιδιά ηλικίας 6-13 χρονών*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (2012). *Κοινωνική Μάθηση*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία: PRINTCOLTD.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (2014). *Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα. Οδηγός Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες για υλοποίηση θεματικής ενότητας 3.3 Αποδοχή και διαχείριση της διαφορετικότητας και άλλων σχετικών Δεικτών Επιτυχίας*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου. (2016). *Ταξίδι Ζωής. Οδηγός Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες για την ενότητα Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία (Β', Γ' και Στ' τάξη)*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.